

ПУШКА

(есе)

Динко донесе на вилата въздушната си пушка – разкошна испанска пушка с оптически мерник.

Пушката е сътворена от човека, за да убива. Снощи чух по телевизията един стар оръжеен майстор бай Дянко да казва: „Мразя пушките, защото убиват. Те поробват, но и освобождават!”

Мисля си, че пушката е живо същество и че не човекът я носи, за да убива, а че тя, щом я докосне, го прави свой придатък, който трябва само да натисне спусъка. Пушката променя човека. Той започва да мисли като нея. А тя мисли само за едно – как да убие.

Не бях хващал пушка от казармата. На сутринта станах късничко, позамаян от изпитата снощи в компанията на гостите ракия и бира и на шега рекох на Динко: „Аз мислех, че вече си станал и си убил поне десетина пилци, та да сварим супичка за изтрезняване!...” „Ето бе! – отвръща той и ми показва един черен кос, разперил мъртви крила върху парапета. – Опитва се да кълве гроздето – кардиналът ти вече е започнал да прошарва..”

Щом зърнах плячката, нещо ме накара да хвана пушката. Усетих как мигом се преобразих. Вече не бях онзи романтик, който пише глупости за любовта си към животните. У мен изплува първобитният инстинкт на дивака, който тръгва на лов, за да занесе нещо в пещерата. Усетих как се сниших, походката ми стана дебнеща и свирепа и забродих като зомбиран под леските зад вилата – там кълвачи и катерици се надпреварваха да берат лешници – катериците ги ядяха на място, хванали ги с две лапички, а кълвачът ги отнасяше до черешата, където ги поставяше в чатала на два клона и ги дупчеше като с пробивен чук.

Тези животинки, които от години ми ядяха лешниците, в миг се превърнаха в плячка и със стеснения си от ловната страст мозък мислех само как да ги издебна и убия. Чувствах, че не е хубаво и не бива, но пушката вървеше пред мен с черното си дуло и ми шепнеше: „Стреляй!” Вдигнах я нагоре и през оптичeskия мерник зърнах катеричката, увеличена десетки пъти, а голямото ѝ тревожно око не мигаше дори. Стоеше примряла и чакаше смъртта. Прицелих се. „Не в главата! Динко може да поиска да я препарира!” Бавно придвижих кръста на мерника към сърцето. Трябва да е там. Натиснах спусъка. Той не помръдна. Бях забравил да изключа предпазителя.

Отново се прицелих. Животинката над мене ме гледаше в очакване. „Бягай, глупачке!” Тя чакаше да се смиля. „Никаква милост! Стреляй!” – шепнеше пушката. Стрелях. Не вярвах, че съм улучил. Свалих пушката и се загледах в дребното телце, което се затресе сякаш от тих смях, после задните му крачета се изплъзнаха от клона и се задържа само с предните си лапички, но след миг силите го напуснаха и то се пусна, пухкавата опашка се люшна във въздуха, сетне се чу тих, неописуемо мъчителен стон, подобен на вопъл – сигурно малката душичка напускаше тялото, то се свлече по ствола на дървото и почти без звук падна до дънера. Притичах, невярващ, но шега нямаше – моята плячка лежеше безжизнена на земята – само на ръка разстояние – да посегна и е моя. Почти треперех от ловна страст. Протегнах ръка към катеричката, но в миг я дръпнах. Ами ако не е мъртва, ако само се преструва, за да ме докопа с острите си зъби и ги впие в ръката ми? Виж окото ѝ как ме гледа като живо! Само дето тревогата в него я няма...

Не изпитах жал, докато носех щастлив плячката си към вилата. Тя беше малка, още неоформена катеричка с рошава козинка - лека и нетленна, сякаш бе сянка.

Динко беше отишъл със семейството си на плаж. На обяд като дойде има да си диви!... Той само един кос уби, а аз – цяла катерица!

Над мен затрака кълвачът. Пушката беше още в ръката ми. „Зареди!” – рече ми. Пречупих цевта и буталото със сетни сили събра смъртта в пружината. Сложих сачмата. Влезе като мошеник в кръчма. Кълвачът бе толкова близо, че дори не можех да го хвана на фокус в оптичeskия мерник. Само по размазаната сянка, която махаше нагоре надолу червеното петно на челото си, разбрах, че това е той. Този път не забравих предпазителя и внимателно го избутах напред – последният стоп преди изстрела – дотогава можеш да се разубедиш... Аз – не. Натиснах спусъка и припреният барабан на кълвача секна наскреде удар. Сърцето ми биеше до спукване. Отново улучих! Сложих и него на парапета до катерицата. От човката му потече кървава слюнка и изцапа керемидите. „Убиец!” – пошепна убедено жена ми и аз не възразих. Такъв бях. А те защо ядат лешниците?

И катерицата, и кълвачът не стават за ядене – поне не в такива условия – виж, ако човек е в кризисна ситуация, може да ги опече и изяде, но когато в плакето има десетина кебапчета и свински ребърца, печени на скалата, не мисля за плячката си като за храна. Древният човек е убивал, за да се храни – не се ли храни, умира. Катерицата и кълвачът ядат лешници, за да се хранят – не се ли хранят, умират. За мен лешниците също са храна. Но не, те са всъщност гевезелък. Без лешници няма да умра, както не умрях през последните години, когато животинките ги изядоха до шушка, но все си е по-друго, когато за Коледа или Нова година си хрускаш печени лешници, докато си пиеш уискито!

Дали заради това загинаха двете животинки? Сега си мисля, че не. Това беше само оправдание. Уби ги злият дух на пушката. Той накара човека в мен да стане звяр, той накара катеричката да застане неподвижна и да чака смъртта, кълвачът – да чука на най-близкия клон...

После видях малка сива птичка да кълве ябълките ми – хубавите ми, разкошни ябълки „Златна превъзходна”, които пръскам всяка седмица, за да не хванат болест или червеи, на които се радвам, защото ги виждам как растат – десетки малки слънца, които постепенно стават златни. Щях да набера поне десет килограма – ще стигнат за цяла зима. Сега виждам, че почти половината от тях са накълвани – и то най-добрите – и от раничката е тръгнало гниенето – после стават черни и падат на земята. Ако така продължават да ги кълват, няма да остане нито една, а аз обичам ябълки...

Тези малки сиви птички с черни главички са много глупави. Не умеят дори да се плашат. Пъдя я, а тя ме гледа с почуда („Я го пък тоя!”). Сложих и плашилка – едно старо сако, останало от баща ми, но полза – никаква. Птичката изобщо не му обърна внимание. После сложих на плашилото лекарска престилка, с глава от парцали и старото ми бомбе на нея. Същият ефект.

Затова вдигнах пушката и се прицелих. Птичката дори не трепна. Падна като парцал на земята. Скоростта на сачмата е 306 метра в секунда при излизане от цевта. Миг след това втора птичка кацна на клона и закълва друга ябълка. И то не някоя накълвана, а съвсем здрава! Така ли? Бум! И нея на пух и прах. Още не бях заредил, когато зърнах нова птичка – добре, но мога ли да убия всички птички в гората? (А те защо кълват ябълките ми!)

Отчаян се върнах под липата и подпрях пушката на нея. Зърнах катеричката, кълвача и синигерчето, легнали мъртви на стрехата и внезапно ми стана мъчно. Защо бях унищожил тези свършени творения на природата само заради шепа лешници! Хайде, да не е шепа – десетина килограма – защото толкова събирахме в най-добрите години. Не можех ли да си изпия уискито на Коледа с бадеми вместо с лешници?

„На леските пак има катерица” – продума ми пушката и вдигнах глава. Права беше. Един клон се люлееше твърде силно, за да бъде от вятъра. Грабнах пушката и задебнах. Отново беше твърде близо – на десетина метра, и през оптиката я виждах като размазано кафяво-червено петно. Стрелях, но... не улучих. Не можех да повярвам. При тази свършена пушка! Точна и безкомпромисна като наемен убиец! Свалих я от ръцете си и видях катеричката да скача от леската на ореха на съседа и там, свряна между клоните да ме гледа с уплаха и неподвижна тревога... Сякаш изпитах мимолетно облекчение – просто не бях улучил... Отърва кожухчето животинката!

В това време дойде Динко и започна да вика: „Ехехееей! Какво е това, бе! Голям лов! Ти направо ме засенчи – а пък аз уж съм ловец...” Тихо, шепна му, дебна втора катерица.

Слагам нова сачма и се връщам под ореха. Катеричката стои между клоните и ме чака. Духът на пушката я държи омагьосана. И мен държи на върха на нервите, защото треперещ от възбуда я хващам в мерника – сега е по-далече и я виждам добре – само главата си е показала и по неволя ще трябва да стрелям в нея – Динко не иска да ги препарира.

Щом натиснах спусъка, между клоните, оттам, където беше катеричката, се зачу дрезгаво гъргореене, сякаш някое горско гномче с дебел глас казваше на своя език: „Баобабао-бао-ба...” („Левак! Първо се научи да стреляш!”) После обаче видях как зверчето се опита да скочи на друг клон, но не успя и взе да пада надолу, като напразно се опитваше да се улови за тънките клони – накрая тупна безшумно в тревата под ореха. Оставих пушката до леската, прекрачих през телената ограда на съседа и заставах над жертвата.

Катеричката ме гледаше смутено и кашляше. Чуваше се шумното ѝ хрипливо дишане, сякаш малкото бяло дробче се давеше в собствената си кръв. От устата ѝ излизаше кървава пяна. Май я бях улучил в гърдите. Дожаля ми, но пушката отдалече пошепна състрадателно: „Доубий я, за да не се мъчи!” Не я послушах и посегнах към зверчето – може би пък ще успея

да го излекувам – хванах го за крайчеца на опашката, но то внезапно подскочи и тръгна залитащо към лозето ми. Между пръстите ми остана кичурче рижи косми.

Динко стоеше до оградата и гледаше към нас. Виждам я, извика, да я довърша ли? Довърши я, рекох без сили. Чу се късото кихане на въздушната пушка, сетне още веднъж. Катерицата притихна. Когато отидох да я взема, за да я хвърля долу зад оградата, видях, че бе разкошен мъжки екземпляр с чудесна козина. И вторият унищожител на лешници беше убит.

Оставаха още сто и два. Или хиляда и два.

Седим с Динко на масата под липата и си посрѣбваме бира, а той ме ограмотява за различните видове въздушни пушки – неговата е от висока класа и струва триста и шейсет лева. Имало и китайски по 50 лева. Само че началната скорост на сачмата не била 306 метра в секунда, а по-малка. Снощи му бях споменал за мерака си да имам въздушна пушка. За да трепя пилците и катериците, които ме подяждат. „Добре бе, Динко – казвам му сега, – но ще успее ли да убия всички? Да си зарежа почивката и от сутрин до вечер само да стрелям, пак не мога да избия всички – тук съм от петък вечер до неделя. А през останалите дни? Ще дойдат други и ще изядат и ябълките, и лешниците. Тогава? Защо съм убил всички тези? Да бяха хора, да кажеш – за назидание, – но те са безмозъчни същества – не могат да осъзнаят дори защо стреляш срещу тях. Няма страх и от смъртта... Тези лески и ябълки за тях са естествената среда (нищо че аз съм ги засадил), а аз съм натрапникът, който идва тук през уикенда и им смущава живота. Ами ако те имаха силата и разума (по-скоро инстинкта) да насочат пушка срещу мене? И в края на краищата имам ли правото да унищожавам живи същества, в някои отношения много по-съвършени от човека (ние не можем нито да летим като кълвача, нито имаме здравината на клюна и черепа му, нито умеем като катерицата да скачаме от клон на клон и да пълзим по стъблото с главата надолу...)“

„Човек не бива да има угризения на съвестта, когато убива животни – казва ми поучително Динко. – Щом накърняват интересите на човека, трябва да бъдат убивани.“ А какви твои интереси накърнява сърничката, прищя ми се да го запitam, но не го сторих.

Истината е друга. Колкото и да се стараем да се правим на високо морални, на интелигентни, на състрадателни или на природосъобразни, ние, хората (или поне една част от тях) си оставаме зверове. Достатъчно е само да ни докосне духът на пушката.

А след това и да се срамуваме, полза няма...

Бургас, 2005 г.